

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E.** Berta
 dohánytözsdejében. **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyv-
 kereskedésében. **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdá-
 jában. **Bácsalmáson: Rosenberg A.** cégnél.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földmiveseknek és szeré-
 nyebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A kivándorlásról.

Irta: Dr. Steuer György min. s.-titkár.

A szegedi kereskedelmi és iparkamarát illeti az érdem és elismerés, mert évi jelentéseiben a vármegyénkből való kivándorlás kérdésével foglalkozik. Hozzászólnak ehhez a fontos társadalmi kérdéshez hivatottak és hivatlanok egyaránt.

Mindegyik könyvkereskedés kirakáiban találunk újabb és újabb könyvet, mely az ijesztő arányokat öltött kivándorlást tárgyalja. Valamennyi tisztelt honatya program- és beszámoló beszédében a kivándorlás bajait panaszoja. Honmentők és honboldogítók egyaránt minden utcasarkon hirdetik és követelik, hogy kiscgazdáink és munkásaink helyzetén segíteni kell. A *Bácsmege* ez év augusztus 28-iki számában olvastuk az érdekes jegyzői karnak értékes véleményét a kivándorlás nagy kérdéséről.

Legyen szabad nekem is azokról a tapasztalatokról beszámolnom, melyeket az egész Délvidéken, de különösen vármegyénkben a kivándorlásra nézve gyűjtöttem.

A kivándorlás évtizedekre visszanyúló társadalmi baj tünete és megnyilvánulása, melyet máról holnapra részleges szociális intézkedésekkel gyógyítani nem lehet. A folyamatban levő kivándorlási láz, mely az amerikai gazdasági viszonyok miatt egyelőre nyugvó pontra jutott, még igen sokáig érezteti majd káros kihatását.

A beteget azonban összetett kézzel

nem nézhetjük. A természetnek gyógyító erejét is a betegség szabad befolyása alatt a lelkiismeretes orvos tőle telhetőleg támogatja.

A kivándorlási láz is, bármennyire is szedi csaknem feltartóztatlanul áldozatait, lehetőleg csökkentenünk és megszüntetnünk kell. Nem részleges és vérszegény szociálpolitikával, hanem egész közéletünket gyógyítani hivatott nagyobb szabású társadalmi munkával. A kivándorló családi tüzhelyétől a parlamentig, a magán- és közéletet megjavító átalakulásnak kell véghez mennie.

Mennyivel költekezőbb, fényűzőbb és könnyelműbb a mi életünk ma, mint volt annak előtte. Egyszerűség, szorgalom, takarékoság, igaz hit és erős vallásbeli meggyőződés manapság régi időbe valók. A munkás nagyobb munkabér mellett nem él úgy, mint ahogyan élt, amikor sokkalta kevesebbet keresett. Igaz, hogy jogos kulturális igényei emelkedtek, de ezeket nagyobb bevételéből sem elégíti ki. Élete sok faluban költekező és mondhatnám fényűző. A korcsmát inkább munkások, mint kiscgazdák látogatják. Az egyszerűbb munkás felnőtt lánya különben jár, mint annak a gyermeke, akinek egy-két szeszszója van.

»Az urak is másképp járnak, kényelmesebb és fényűzőbb életet élnek«, mondotta egyik kérgekezű, de értelmes munkás. Hogy mennyire igaza van ennek a munkásnak, legjobban megvilágítja a következő eset. Pár évvel ezelőtt megnézte két bácskai földbirtokos a bácsstóvárosi Herman-féle mintabirtokot. Nem tudták eléggé dicsérni,

hogy mennyi jövedelme van a mintagazdának, a híres kukorica-királynak. Végre megjegyzi az egyik birtokos; »Barátom, tudunk mi is úgy gazdálkodni, mint az a német sógor. Csak egy nagy különbség van közöttünk. Ő egyszerűbben él. Megelégszik háromféle étellel. Cselédje kevés és olcsóbb. A jövedelmező egyszerűség ura az egész háznak. Mi ellenben költekezően és fényűzően élünk. Lukullusi ebéd, liberias inas, szakácsné, szobaleány és dajka. Négy ökör sem húzza ki földjeinkből amit egy éjjel cigány, kártya és asszony mellett elköltünk.«

Nagyjában véve ez a képe a munkás- és uri családi tüzhelynek. Ne csodálkozzunk azután, hogy közéletünk is költekező és pazarló.

Nézzünk csak be egy faluba. Mily fényűzően és drágán folynak a középítkezések. Ujjal tudnák azokra a falvakra rámutatni, ahol a község erejét figyelembe sem véve folytak a középítkezések, hozzá roszszul és hiányosan.

Az árvatári adósságok, a nagy lábón való rossz gazdálkodás a község házában. Mindezek a körülmények hozzájárultak a falu gazdasági helyzetének rosszabbodásához. A kisbirtok az aránytalanul nagy adóteher, a drága, mondhatnám sok helyütt uszoras hitel mellett sok helyütt válságba került.

Sok parasztbirtok felaprozódott, több és több lett a munkás, aki munkát és eleget munkabért nem kapott. Tultermelés mellett meg a munkabér természetesen mindig alacsonyabb. Magasabb munkabért meg

Beszélő csend.

A „*Bácsmege*“ számára írta:

Révész Gyuláné.

Olga Natalja megkönnyebbülten sóhajtott föl, amint a szivarfüsttől és emberi páráktól bűzös szobát elhagyhatta s ismét kint érezte magát a kristálytiszt, hideg levegőn.

Halántékán lüktettek az erek, szive hevesen dobogott az izgatottságtól. Végig simította homlokát, mintha a kínzó gondolatokat akarná onnan elűzni.

Diáknő volt, s őt is mint annyi más társnőt magával sodorta a szabadság utáni vágy ébredésének árja, hogy lelkesedésével ő is egy atonya legyen a haza szeretet mostoha gyermekének, a testvért emésztő szörnyetegnek: a forradalomnak.

A hideg levegő jólesett áthévílt, lángoló arcának és zavart, fájo gondolatai se kint voltak már annyira, mint benn a forró szobában.

Körülnézett s amint meglátta Alexandrovics Sergiust, intett neki s kérte, hogy kísérje el.

Nesztelenül, lágyan hullott a hó, elborított fehér leplevel mindent; a házak tetejét, az utakat, a gázlámpák oszlopait, ezekből mégis szabadon hagyott annyit, amennyit az apró sárga lángok forró leheletükkel lecsókoláltak a homályos lámpaüvegről.

Lépteik nesztelenül süppedtek be a puha havasszőnyegbe és az unalmas egyformasággal hulló pelyhek átöleltek mindent nedves, fehér testükkel.

Olga egész közel hajolt a férfihez. Alexandrovics Sergius — szólt hozzá — érzem, hogy rajtad kívül nincs nekem emberem. Sejttem azt is, hogy a barátság nál erősebb érzéssel gondolsz reám jóllehet tudod hogy az én szerelmem másé. Sergiusra kellemetlenül hatott

ez a beszéd s kissé száraz hangon, szinte, szemrehányással kérde:

Mért mondod ezeket nekem Olga? Én soha nem fürkésztem titkaidat.

Nézd Sergius, milyen fehér az utca s milyen csendesen hull a hó! Ez a csend, ez a fehérség valami különös fájo érzéssel tölt ma el mások észre sem veszem mig most szinte kényszerít arra, hogy beszéljek. Emlékszel Sergius, mikor gyermekek voltunk, hányszor simultam hozzád, ha féltém? Kérlek nyujtd a karodat, mint akkor... régen.

A lány néhány pillanatig halgatott mintha gondolatait rendezgetné, aztán halk vontatott hangon, mint aki magának beszél, suttogetta:

Tavaly történt hogy megismertem őt s akkor tanultam meg szeretni. Egészen új sejtelmes világot ismertem meg s rájöttem, hogy az élet szép s élni olyan jó!

Egész lényemet átöleli ez az érzés, mint nyáron a felhőt a szivárvány s a tarka, színes szallag mellett elfelejtjük, hogy a felhő sötét és keblében villámot rejteget! Mámoros lángoló szenvedélyem elcsittítja józan eszem szavát, elfelejtem, hogy gyűlölöm, kerülöm kellene őt! A szívem a vérem kerget, úz hozzá s én megyek, átkozva önmagamát!

Olga gyorsan lihegve beszélt, arca égett attól, amit mondott; nem gondolt arra, hogy Sergius szenved az alatt, mig a szavak oly feltartóztatlanul jöttek ajkára.

Te Sergius! — szólt mint egy gondolatól megkapatva — esküdj meg, hogy a mit ma hallasz, azt holnap elfelejtjed.

Sergius gondolkodás nélkül a nemes nagy lelkek őszinteségével esküdött meg s a leány mintha nyugodtabb lett volna, körülnézett. Minden hang és fény átvoltad a néma pusztá fehérségbe. Egyedül voltak a csendes, hideg éjszakában. Közel simult a férfihez s beszélt lágy kellemes hangján:

Ma este testvéreink itélkeztek egy ember felett. Kegyetlen ellensége a népnek, utjában áll a szabadság bontakozó szárnyainak, vesznie kell.

Hallod a suttogetásom Sergius? Én ezt az embert megfogom menteni, elárulom érte a testvéreimet, megszegem érte eskümet, mert én ezt az embert mindennél jobban szeretem és a csókjáért, az öleléséért, elárulom ha kell, még a házamat is!

Sergius bámulva nézett a lányra. A lány nem ijedt meg a tekintetétől nyugodtan nézte mint válik a férfi arca fehérebbre s mint gyullad ki valami vést jósló láng a szemében.

Olga Natalja — szólt, hosszú szünet után a férfi hangja rekedt volt, mint aki nagy rémület állt ki — az éjjel csendes és fehér, a te nyakad karcsu és puha, ha én ezt a karcsu nyakadat átölelem a két kezemmel, akkor te is olyan fehér és csendes leszel, mint ez a havas éjszaka!

A leány kigombolta a kabátját és oda tartotta a férfi elé a nyakát. A blusa is kibomlott amint indulatosan hátra szegte a fejét. A nagy hideg hópelyhek oda telepedtek a hajára, szemére ajkára, bebujtak az áruló kis nyíláson a keblébe is, nem fázott az érintésöktől. Egy csapat kozák vágatott végig az uton nem félt, hogy meglátják. Állt ott nyugodtan s érezte mint változik át a férfi gyűlölő tekintete simogatóvá.

Sergius elnézte azt a lihegő lázasan emelkedő keblét, egy pillanatra eszébe jutott még, hogy a szent cél érdekében jobb lenne bele szoritani a pihegést, aztán oda hajolt a lányhoz és gyöngéden összecsukta keblén a kabátot.

Olga megfogta a kezét s hálásan megcsókolta, úgy érezte, hogy ennek a nagy erős embernek tartozik evvel a kézcsókkal, kárpótlásul a gyöngeségeért.

Szóltanul, hallgatagon mentek át a néptelen fehér utakon, a hóhullás is elállt s nehéz nyomasztó köd ereszkedett le, amelyen keresztül

a birtokos fizetni vagy nem akart, vagy képtelen volt.

A munkást mi sem kötötte le. Az amerikai magasabb munkabérek, a hazaküldött pénz, az aranyláncot és gyűrűt viselő munkásnak hazaküldött fényképe, a jobb életről dicsekvő levél, a kivándorlási ügynökök, még a községében is kifüggesztett plakátok az egyedül üdvözítő Amerikát magasztalták. Törvényileg állapítottuk meg a kivándorlás útjait, gondoskodtunk szállító vállalkozókról, meghatalmazottakról, kivándorlási alapról és tanácsról, több-kevesebb jogosultsággal bíró atyai gondoskodásunkkal elkísérjük a munkást külföldre, a nagy Amerikába.

Mit tettünk idehaza? Az utolsó években mindenestre többet, mint annak előtte évtizedeken keresztül. De még sok a tennivaló.

Mindenekelőtt egyszerűbb és takarékosabb élet a faluban, annak minden házában.

A falu és a vármegye élén állók ismerjék és érezzék át a nép bajait és jogosult kívánalmait. A hivatali állás, bármily fizetéssel és ranggal is járjon, adjon munkakört az arra való termett, lelkiismeretes, lehetőleg kissé önzetlen és lelkes férfinak. Mert manapság nemcsak politizálni és reprezentálni, hanem dolgozni is kell tudni.

Ha van pénzünk, amint tényleg van, úgy fordítsuk altruistikus alapon álló községi hitelszövetkezetek alapítására, hadd jusson népünk olcsóbb hitelhez. A parcellázáskor jusson földhöz versenytárgyalás nélkül a földre szoruló kisgazda, a szorgalmasabb és tehetősebb munkás is. A telepítésnél is ne ügynököt, kocsist, borbélyt és iparost, hanem a törpebirtokost erősítsük. Arányos és igazságos adóztatás. A kis és középbirtokot erősíteni kell. Aki igazságos adóteher mellett nem tudja birtokát fenntartani, alapítson gyárat. A kisbirtok feldarabolásának pedig vegyük elejét. A törvényileg megállapított területet felosztani ne lehessen.

Modern és az életnek nevelő iskola, mely lehet jó állami ellenőrzés alatt álló hitfelekezetek és községek kebelében is.

mintha sűrű, szürke fátyol lenne, szomorúan pislogtak át az utszéli gázlámpák.

Kiérték a Néva partjára. A jég takaró alatt csendesén aludt a folyam kigyózó ezüst szalagját elnyelte a köd, de a néhol megszakadt szürkesség sejteni engedte körvonalait.

Olga megállt, tekintete tájékozódva futott végig az egymás mellé sorakozó hatalmas házakon arca felderült és szemei szeretettel pihent meg egyik, kicsiny de bizarr izlésű palotán. Neki dült egy oszlopnak s nézte hosszan, merengve a hó és gázlámpa világításában szinte mesészerű szép csillogó házat. Pillantása át ölelte simogatta megfélelkezett arról, hogy éjjel is hideg van nem vette észre Sergiust, átengedte gondolatait annak a mesének, amit ezek a néma fehér falak suttogtak a lelkének, szívének, érzékeinek.

Egyszerre megrezzent, ijedten huzódott az oszlop mögé. A nagy fekete kapu megnyílt, egy hossz prémes bundába öltözött hölgy lépett ki, utána egy inas Olga ismerté jól. Ugyan az volt ki szerelmes, mámoros éjszakák után őt szokta hazáig kísérni. A hölgy lassan ovatosan lépkedett a megfagyott havon s amint a lámpa fénykörébe jutott Olga látta, hogy szép és fiatal. Egy darabig nézett utána s mikor a köd és sötétség elnyelte szemei elől leborult a földre. Egész világát érezte összeomlani, azt a színes tarka világot döntötte romba s magával rántott mindent a könnyeket a szerelmet. Egyszerre olyan ürességet érzett a szívében, mintha valami hideg láthatatlan kéz bele nyúlt volna a keblébe s kíméletlenül kitépte onnan mind azt, mi eddig kedves volt a lelkének. Sírni zokogni szeretett volna de egy könnyűreles könny csepeje sem volt. Szeme égett, nem tudott sírni teljes szenvedéllyel gyűlölni...

Sergiust lehajolt hozzá és felemelte. Pillantása találkozott a lány száraz égő szemével és abból a hideg, kemény tekintetből megértette, hogy nincs többé szükség arra, hogy azt a karcu, finom nyakat addig szorítsa míg az is olyan hideg és csendes nem lesz, mint ez a néma fehér éjszaka.

A várva-várt jobb közigazgatás, melynek minden intézkedése oly mélyen beleszúr a mindennapi életbe.

A népmentési mozgalom egyedüli útja, bármennyire is tagadják, hiten és erkölcsön alapuló magánélet, lelkiismeretes és önzetlen közélet.

Minden munkát és mozgalmat csak úgy koronázhat igaz és tartós siker, ha nemcsak magunkért, hanem végre embertársunkért is teszünk valamit. Nem csupán irunk, beszélünk és ankétezzünk, hanem végre valamit tényleg is teszünk.

Majdha a szegény ember nemcsak szegénységében, hanem vezetőjének és oktatójának tanácsában és támogatásában is bízhatik, akkor talán nem lesz annyi baj, panasz és visszaélés, hanem lehetőleg több öröm és boldogság.

Szívelje meg és kövesse ezt mindenki, aki a kivándorlókért valamit is tenni tud és akar.

— Lázár Pál a választókerületében.

Lázár Pál orsz. képviselő e hó 5-én Bácsalmásra érkezett s Eckert Péter földműves, takarékpénztári pénztárnoknál szállt meg. Másnap az almási társadalom vezetőtagjainál tett látogatást. Öt napig maradt a kerületében, mely idő alatt több községet látogatott meg.

— Lányi Mór orsz. képviselő a közel multban kerületének több községébe látogatott el. Mindenütt szívesen fogadták.

Vármegyei közgyűlés.

— Befejező tudósítás. —

Zombor, 1908. szept. 2.

Dernye betétmásolatok beszerzése 400 K. Jövőhagyatott.

Módság két lovasrendőri állás gyalogosítása. Jöv.

Pincéd a községi kisbírák fizetésfelemelése 120 kor. Jöv.

Pincéd egy II. segédjegyzői állás rendszeresítése 1000 kor. Jöv.

Mohol Völgyi József községi irnok drágasági pótléka 100 kor. Jöv.

Mohol Budai József és Jusztai tartásdíjai havi 10—10 kor., Jöv.

Mohol Bodor János kertész átalányának felemelése, 400 kor., Jöv.

Mohol Berecz Lajos és társai korpótléka jövőhagyatott.

Mohol dr. Raffay János ügyvédi költségei 854 korona 75 fillér, Jöv.

Náda Zai József és társai beltelkeik tulajdonjogának átíratása. Feloldatott.

Náda az erdőőr javadalma jövőhagyatott.

Bácsujfalu a községi közmunkatartozás váltóságának megállapítása. Jöv.

Bács a kisbírák fizetésfelemelése 600 kor. Jöv.

Bácsordás a rendőrség ruházata. Jöv.

Bács ugyanazon tárgyban. Jöv.

Paripás Alt Katalin képzési költségei. Jöv.

Mohol pótdátulfizetések visszatérítése. Jöv.

Magyarkanizsa legelődíjak visszafizetése. Jövőhagy.

Náda a pénztárvezetők kétszeresen kivetett pótdátójának törlése. Jöv.

Magyarkanizsa a község ingó és ingatlan vagyonának tűzkár elleni biztosítása. Jöv.

Bácsujfalu határozata a nagykorcsma bérletének kártalanítása 120 kor. elengedtetett.

Martonos ideiglenes kölcsön felvétele. Jöv.

Módság községi szolgák fizetése 100 kor. ruhaátalány. Jöv.

Militics kisegítő munkaerő alkalmazása. Jöv.

Mohol egy hidmérleg beszerzése 343 kor. Jöv.

Mohol az előfogatosok drágasági pótléka. Jöv.

Bácsujfalu ifj. Berzenkovics Péter fizetése. Jöv.

Pacsér az anyakönyvi kivonatok kiállítás díjainak az anyakönyvvezető illetve helyettese részére való átengedése. Feloldatott.

Gombos a fogyasztási adó beszédese jutalék hovaforvitása. Jöv.

Bácsfeketehégy a csendőrség elhelyezése céljából kötött szerződés. Jöv.

Szond jegyzői lak építése 19.964 kor. Jöv.

Ugyanaz állami iskola felállításához szükséges házhely átengedése. Jöv.

Apatin a III. községi irnok nyugdíjárulékának a közpénztárból való fedezése. Jöv.

Kishégyes községi szolgák létszáma fizetése és alkalmazása. Jöv.

Ugyanannak a gypmesteri állás rendszerezése. Jöv.

Bácskertes Kostyák irnok szabadságolása. Jöv.

Kishégyes Nagy István fuvardíja 40 K. Jöv.

Ugyanannak a nagyvendéglő bérlete egy részének elengedése. Jöv.

Gombos községi szolgák fizetésfelemelése. Jöv.

Szapár r. k. iskolaszolga fizetésfelemelése. Jöv.

Bácsfeketehégy Harangozó Lajos törlési engedélye. Jöv.

Ugyanannak szolgák fizetése és alkalmazása. Jöv.

Bajsa népkönyvtár felállítása. Jöv.

Apatin a tűzoltó segélyalapról 4000 koronának az ottani tűzoltóegyesület részére való kiutasítása. Jöv.

Kossuthfalva szolgák javadalmazása. Jöv.

Bajsa a szolgák fizetése. Jöv.

Doroszló az ottani önszegélyző szövetkezet részére adóvisszatérítése. Jöv.

Doroszló az ottani r. kath. templomi kórus kijavítása. 300 kor. Jöv.

Kucora jegyzői lak építése 18.574 kor. Jöv.

rszállás a rendőrség ruházata. Részben jöv.

Ujverbász ismereti, árvák követelése. Felold.

Kula községközi tisztogató fizetése. Jöv.

Bezdán községi követelések leírása. Jöv.

Bácskerekiszur a rendőrségi ruházat. Felold.

Bácsgyulafalva rendőrségi ruhaátalány. Jöv.

Cservenka Vetter Adám tanító segélye. Jöv.

Cservenka a kondások bére. Jöv.

Bácsgyulafalva a közmunka kivetés megszüntetése. Jöv.

Kula a végrehajtói fizetés javítása. Jöv.

Bezdán Czirjék Ferenc mérnök pótdíjai. Jöv.

Bezdán az iskolai igazgató fizetésének emelése. Jöv.

Bezdán egy állandó ör alkalmazása. Jöv.

Bezdán iskolai könyvtár beszerzése. Jöv.

Vepröd istálló és pásztorlak építése. Jöv.

Nemesmilitics a községi istálló tatarozása. 1700 kor. Jöv.

Zsablya Krga Novák jutalmazása. 160 K. Jöv.

Nádálja az előfogatosok fizetésfelemelése. 840 kor. Jöv.

Zsablya, Sajkásszentiván községek határozatai a réti földek szétosztása. Felold.

Csávoly a befolyandó anyakönyvi díjak hovaforvitása. Felold.

Csuróg a népkönyvtár részére beszerzendő könyvek. Jöv.

Csávoly a körorvos látogatási díja. Nappal 1 kor. éjjel 2 kor.

Regőce Király János részére engedélyezett végrehajtási díjak. Jöv.

Sajkásszentiván a gör. kath. hitközség segélyezése. 400 kor. Jöv.

Regőce Skvarits Antalnak eladott házhely 50 □ öl á 50 kor. Jöv.

Sajkásszentiván és Zsablya községek határozatai a községi jegyző fizetésfelemelése. Jöv.

Zsablya a segédjegyző fizetésfelemelése. Jöv.

Zsablya az utak és utcák jókarban tartása. Jöv.

Nádálja a fogyasztási adótételek kivetésének mellőzése. Felold.

Sajkásszentiván a üresedésben volt rendőri állás után megtakarított illetmény szétosztása. Jöv.

Boldogasszonyfalva fogyasztási adó kezelése. Felold.

Csuróg tanítói állások szervezése. Jöv.

Gara végrehajtási díjak hovaforvitása. Jöv.

Regőce a községi rendőrség részére kiszolgáltatandó ruházat megtagadása. A fősolgabíró utasított, hogy a község terhére rendelje meg.

Nádálja tanítók fizetésrendezése. Jöv.

Vaskút községi jegyző fuvarátalánya. Jöv.

Nagybaracska özv. Sprodt Józsefné által felállítandó kereszt. Felold.

Nádálja községi szolgák fizetésfelemelése. Jöv.

Bácsordás a szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut céljaira megszavazott hozzájárulás fedezésére szükséges ideiglenes kölcsön felvétele. Jöv.

Vepröd a szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut céljaira szükséges urbéri birtokossági legelő kisajátítása. Jöv.

Felsőkabol a titel—nagybecskereki h. é. vasut segélyezése. Jöv.

Martonos ártézi kut furatása. Jöv.

Regőce községi közutak törzskönyvezése. Feloldatott.

Nagybaracska ugyanazon tárgyban. Felold.

Bács, Cservenka, Veprőd, Mohol, Opalánka, Ofutak, Madaras községek határozatai az anyakönyvi kivonati díjak hovatfordítása. Felold.

Zenta tornyosi temető hely vétele. Jöv.
Zenta Szeles Gergelyné kegydíja. Jöv.
Zenta Szláni Krsztóval kötött boltbérleti szerződés. Jöv.

Zenta Bavszi Pál vágóhídi lakos bérlete. Jöv.
Zenta a tiszai komp és szerelvényei átvétele. Felold.

Zenta Rudolf ösztöndíj adományozása. Jöv.
Zenta negyedik óvodai dajkái állás szervezése. Jöv.

Zenta a szervezési szabályrendelet módosítása. Jöv.
Zenta a tenyészvikák tartásba adása. Jöv.

Az első vonat Bácscon.

— Saját tudósítónktól. —

Bács, 1908. szeptember 6-án.

»Fütyül a vonat minékünk is.« E pár szó hangzott az ajkakon folyó hó 1-én Bács községben, ugyanis ekkor robogott, a nemzeti színű zászlókkal ékesített indulóház elé az első vonat. Nem ugyan a személyvonat, csak a tovább építéshez szükséges anyagot szállító tehervonat, de hát ez is csak vonat.

Az ősrégi Bács fényesen ünnepelte meg a vonat jöttét. Az az első füty, azt hiszem, megdobogtatta az egész község szívét hisz ez a füty sokáig feledésben levő régi Bács újraébredésének hajnalát jelezte.

Az ünnepség lefolyása a következő volt. A községi előljáróság, főzoltóság, testületek, zászlókkal zeneszóval vonultak ki a pályaházhoz, ahol már kint volt Bács színe java, úgy az intelligencia mint a polgárság 12 fehér ruhás kis leány csokorral kezében így várták a vonatot, mely éles fütytel 6 óra után be is robogott a hódási intelligencia pár tagjával akiknek élén járásunk kedves főbírája, Szemző Károly állt. Porgány Gyula vasuti mérnökünk is a vonattal jött.

Felzendült a magyar Hymnus, a zenészek hangszerén, majd annak befejeztével Tripolszky Béla derék jegyzőnk a következő szép beszédet mondta:

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!
Tisztelt ünneplő közönség!

Immár két éve mulott midőn Bács községnek minden szépért és jóért lelkesülő közönsége hosszú álomból felébredve zászlót bontott a község szellemi, erkölcsi és anyagi felvirágoztatására, előrehaladására.

1906. évi március havában tartott közgyűlésben egyhangú lelkesedéssel megszavazta a Szabadka-Gombos-Palánkai h. é. vasutak építését, de megszavazta egyszersmind az építéshez megkívánt szükséges hozzájárulási összeget is.

Mint minden nagyobb alkotás közdelmekkel nehézségekkel és áldozatokkal jár, úgy nekünk különösen bácsiaknak kijutott mindezekből bőven. Fáradásainkat azonban siker koronázta, vágyaink teljesültek célunkat elértük:

Íme az első vonat berobogott.

A mult igen sok nevezetes és emlékezetes eseményt fűz Bács község történetéhez. De amily nevezetesegek lehettek és voltak azok a régmúlt időkben — és emlékezetesegek az utókorra, ép oly emlékezetesnek tartom én a mai napot midőn — úgy az érdekelt mint — Bács-Bodrog vármegye nemes közönségének áldozatkészségéből a vasutak építési vállalkozók — és igen tisztelt tisztviselőik, alkalmazottaik fáradtságos kitaró munkájával, a napi kenyérért véres verejtékkel kereső, tisztességes munkától kérges tenyerű vasuti napszámos közreműködésével épített Szabadka-Gombos-Palánkai h. é. vasutak első mozdonya községünkbe berobogott.

A rövid füty, az első mozdony csendes néma zakatolása immár elhangzott; de hogy mit jelentett ez Bács község jövő történetében és fejlődésében, — azt, ha az Isteni gondviselés megengedi talán mi is érezni fogjuk, — de az utókor mindenesetre hálás szívvel fog megemlékezni mindazokról, akik ezen vasutnak létesítésén fáradoztak közreműködtek.

Megragadom az alkalmat, hogy e mai napon úgy magam, mint általam Bács község közönsége nevében szívem mélyéből üdvözöljem mindazokat, akik a Szabadka-Gombos-Palánkai h. é. vasutak létesítésén közreműködtek, akik az építés fáradtságos munkájában részt vettek.

Isten hozta önöket! Engedje a Mindenható, hogy nehéz munkájukat mielőbb a befejezett siker koronázza.

Tripolszky beszédét harsány éljen követte, melynek elhangzása után Szemző Károly főszolgabíró fejte ki néhány szóval azt az óhaját,

hogy Bács fejlődését, fölvirágoztatását hathatósan mozdítsa elő.

Porgány Gyula vasuti mérnök szólalt föl ezután s eme rövid, de tartalmas beszédet mondta:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Mikor ezen ünnepélyes és megható fogadtatást látom, szinte azt merem mondani, hogy természetesnek találom annak a kedves bácsi közönségnek a részéről, mely meleg érdeklődésének, szíves jóindulatának a most épülő vasut iránt oly sokszor tanujelét adta. Ilyen kedves községtől csak ilyen kedves üdvözlést lehet várni.

Amikor tehát a vállalat nevében köszönetet mondok e fogadtatásért azt kívánom, hogy ezek a szép remények, a melyeket a most épülő vasuthoz fűztek, teljesebbé menjenek. Isten éltesse Bács községet s minden egyes polgárát. Éljen.

E beszéd után újra felhangzott a zene, a vállalat frissen csapolt sörrel vendégelte meg a publikomot, s már feljöttek az égre a halvány csillagok, mikor a vonat vissza indult.

A bácsiak egy része a zenészekkel együtt elkísérte az első vonatunkat Tomori pusztáig, hol — mint hallom — szintén szép fogadtatás volt.

Midőn ezen ünnepély leírását befejezem, szintén azt óhajtom a Mindenhatótól, hogy az ősrégi Bácsot ébressze föl nagy, hosszú álomból s adja vissza neki régi fényét, erejét, hatalmát.

Dr. Hannig Györgyné.

Orvosok nagygyűlése.

Zombor, 1908. szeptember 6.

Az Országos Orvosszövetség szept. 6-án Zomborban kongresszust tartott, mely ekként folyt le:

Vasárnap délelőtt 10 órakor nyitotta meg a nagygyűlést a vármegyei háza dísztermében Kéty Károly dr., a szövetség elnöke. A termet szüfölig megtöltötte a közönség, amelynek sorában a helyi notabilitások is teljes számban megjelentek. Ott voltak Fernbach Károly főispán, Vojnits István alispán, Alföldy Árpád dr. helyettes polgármester, dr. Pavlovits Simon megyei főorvos, dr. Mikosevits Kanut főügyész, Szemző Gyula, Szemző István, Koczkar Zsigmond, Balogh Ernő orsz. képviselő. A kereskedelmi minisztériumot Mentik Ferenc, az Állami Munkásbiztosító Hivatal másodelnöke, miniszteri tanácsos, Herczeg Ferenc miniszteri osztálytanácsos és Neményi Kornél min. titkár képviselték.

Kéty Károly elnök megnyitván a kongresszust, indítványára Fernbach Károly főispán, Vojnits István alispán és Alföldy Árpád h. polgármestert a kongresszus tiszteletbeli elnökeivé választották meg. Kéty ezután megemlékezett a szövetségnek a mult évben kifejtett működéséről és különösen kiemelte azt a nagy küzdelmet, amelyet a szövetség a betegpénztárak ügye körül megvívott.

A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki megnyitót után üdvözlések következtek. Vojnits István alispán a vármegye, Alföldy h. polgármester a város, dr. Rényi József a bácsbodrog-megyei orvosi fiókszövetségnek és Sággy Samu a zombori fiókszövetség nevében üdvözlő melegen a kongresszus tagjait. Mentik Ferenc miniszteri tanácsos a kereskedelmi miniszter üdvözlését tolmácsolta. Hangsúlyozta, hogy az állami munkásbiztosító hivatal és az orvosok közös célt szolgálnak: a beteg ember ügyét. Ez a kapocs fűzi össze az állami munkásbiztosító hivatalt az orvosokkal. Mint a munkásbiztosító hivatal embere jött el a kongresszusra, hogy baráti kezet szorítson azokkal, akikkel együtt szolgálják e célt. A kölcsönös bizalom, megértés, elnézés és megbecsülés vezesse ebben az áldásos munkában.

Dr. Flesch Nándor főtitkár számolt be ezután részletesen a szövetségnek az elmúlt évben kifejtett tevékeny működéséről.

Dr. Poor Ferenc a szövetség vagyoni helyzetéről számolt be. Az Országos Orvosszövetség összes vagyona 335.000 koronára emelkedett. Az utolsó évben a vagyonszaporulat 25.000 korona körül volt. Az intézet szociális intézményeiről, a szépen fejlődő nyugalmidij-intézményről, az orvosok fiai részére szolgáló internátusról, a nyomorba jutott orvos-özvegyek és árvák között az elmúlt évben a szövetség 4000 koronát osztott ki, míg nyugalmidiját 4400 koronát folyósított, ami élénken illusztrálja azt a humánus irányt, amelyben az egész intézmény halad.

Dr. Kőröcz Zoltán a felülvizsgáló-bizottságnak a felmentésre irányuló javaslatát terjesztette elő, amelyet a közgyűlés elfogadott.

Ezután az egyes osztályok számoltak be működésükről. A megyei főorvosoknak, a községi és körorvosoknak, a pénztári orvosoknak és a vasuti és hajózási orvosoknak osztálya tette meg jelentését, amelyet tudomásul vettek. A tagsági díjat a jövő évre öt koronában állapították meg.

Dr. Flesch Nándor főtitkár a betegpénztárak és az orvosok közti viszonyának mai alakulását ismertette.

Herczeg Ferenc min. osztálytanácsos az Országos Munkásbiztosító Pénztár nevében szólalt fel és hangoztatta, hogy az országos pénztár hivatott vezetői között nincs senki, aki az orvosok működése és a pénztár működése közt levő érdekkapcsolatnak nagy jelentőségét teljes mértékben át ne látná. Teljes mértékben tudják, hogy az intézmény csak akkor működhet sikeresen, ha megelégedett, ragaszkodó orvosi karra támaszkodhatik. Ennek felismerése adja meg önként a pénztárnak orvosi kérdésekben való programját, ami nem lehet más, mint a legteljesebb méltánylása az orvos munkájának.

Dr. Spitzer István a közegészségügy rendezésével kapcsolatosan előterjeszti azt a szabályozási szabályzatot, amely a községi és körorvosok összes kötelességeit és jogait felöleli. A szabályzathoz egyhangú lelkesedéssel hozzájárultak.

Az indítványok során elfogadták Ritók Jánosnak határozati javaslatát, amely a rendezett tanácsu városok orvosainak fizetését sürgősnek és elodázhatatlannak mondja.

Végül Rudy Béla köszönetet mondott az elnökségnek és különösen Balogh Ernő orsz. képviselőnek, aki az országgyűlésen mindig lelkes szószólója volt az orvosi kar érdekeinek.

Balogh Ernő meleg szavakban mondott köszönetet az üdvözlésért és igérte, hogy toj vábba is szívén fogja viselni a magyar orvoskarnak érdekeit.

A tanácskozás befejeztével a kongresszus tagjai Schweidel tábornok vértanunak szobra elé vonultak, amelyet megkoszorúztak. Délben a Vadászkiirt-szállóban 300 terítékes bankett volt. Kéty Károly elnök a királyra, Babarcsi Schwarzer Ottó a vendéglátó két törvényhatóságra, Zombor szab. kir. városra és Bácsbodrog vármegyére, Fernbach főispán Kétyre, Nékam Lajos a kereskedelmi minisztérium képviselőjére, Spitzer István Flesch Nándorra emelte poharát. Szép, figyelemmel hallgatott beszédet mondott dr. Jím József tb. főorvos, dr. Schwarzer Ottót éltetve. Hatásos felköszöntőt tartott dr. Rényi József Kéty Károlyra.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1908. szept. 7.

Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta Fernbach Károly főispán elnöklésével rendes havi ülését, melyen jelen voltak: Satirovits Géza, Szemző Gyula, ifj. Vojnits István alispán, Michalovits Kornél főjegyző, dr. Pavlovits Simon főorvos, Scultéy Ferenc árvaszéki elnök, Karácson Gyula, dr. Molnár Károly, dr. Mikosevits Kanuth főügyész, Faraqó János kir. tanfelügyelő, Popovits Aurél kir. ügyész és Válient Nándor jegyzőkönyvvezető.

Popp György kir. pénzügyigazgató jelenté: Befolyt egyenes adóban: 1908. augusztus hónap 1976581 korona 94 fillér. A mult év hasonló havában 1956185 korona 03 fillér. Az elmúlt hónapban több 20396 korona 91 fill. — 1908. január 1-től mult hó végéig 6233268 korona 52 fill. A mult év hasonló időszakában 6694730 korona 41 fill. Ez évben kevesebb 461461 kor. 89 fillér.

Admentességi díjban: 1908. augusztus 14267 korona 28 fillér. A mult év hasonló havában 13517 korona 47 fillér. Az elmúlt hónapban több 749 korona 81 fillér. — 1908. január 1-től a mult hó végéig 40278 korona 35 fillér. A mult év hasonló időszakában 59499 korona 71 fillér. Ez évben kevesebb 19221 korona 36 fill.

Bélyeg- és jogilletékben: 1908. augusztus hónap 329649 korona 44 fillér. A mult év hasonló havában 345029 korona 62 fillér. Az elmúlt hónapban kevesebb 15380 korona 18 fillér. — 1908. január 1-től a mult hó végéig 2153680 korona 88 fillér. A mult év hasonló időszakában 2183010 korona 24 fillér. Ez évben kevesebb 29329 korona 36 fillér.

Fogyasztási és italadóban: 1908. augusztus hónap 110602 korona 82 fillér. Az elmúlt év hasonló havában 100112 korona 60 fillér. Az elmúlt hónapban több 10490 korona 22 fillér. — 1908. január 1-től a mult hó végéig 857289 kor.

11 fillér. A múlt év hasonló időszakában 784481 korona 32 fillér. Ez évben több 72907 korona 79 fillér.

Dr. Pávlóvits Simon kir. tanácsos, megyei főorvos jelenti:

Az általános egészségügyi viszonyok kiválóan kedvezőek voltak, főleg tekintettel arra, hogy az emésztő szervek heveny bántalmak, melyek ezen időszakban rendszerint nagyobb számban szoktak előfordulni: ezen gyümölcs-évadban alig mutatkoztak; úgy a váltóláz is, melynek ilyenkor különböző alakjai sűrűn merülnek fel, itt-ott alig észleltek.

A hevenyfertőző kórok közül felmerült:

1. Roncsoló toroklob 7 községben, megb. 87, meggy. 58¹/₂ megh. 10, ápolás alatt 19.
2. A vörheny 16 községben. Megb. 125, meggy. 78, megh. 26, ápolás alatt van 21.
3. Kanyaró 6 községben. Megb. 31, meggy. 29, megh. 2.

Előfordult még a hagymáz 3 községben és a hökhurut 22 esetben.

A gyógyszerártárgyban jelenti, hogy Szegedy Jenő dunabökenyi kórállatorvosnak kézigyógy-szertár tartására engedély adatott.

Faragó János kir. tanfelügyelő jelente ez:

A vallás- és közokt. miniszter a zentai, óbecsei és apatini közs. jellegű polg. iskolák államosításához elvben hozzájárult, míg Topolyán egy új áll. polgári fiúiskola szervezését az 1909. évi szeptember hó 1-étől kezdődő osztálylial elrendelte.

Schmitűcz Aranka bezdáni községi népisk. tanítónő ezen állásáról lemondván, az állás betöltése iránti intézkedés megtörtént.

Sándor József okl. tanító a bácskerteszturi, Zacher Hermin okl. tanítónő az ósói állami népiskolához rend. és tanítói, illetve tanítónői minőségben kinevezettek.

Lorenz Ella és Aranka, továbbá Póth Zsófia és Lajos tanító-árva a debreceni árvaházba neveltetés céljából felvétettek.

Jelenti továbbá, hogy a bácsbodrogmegyei áll. tan. egylet f. évi aug. hó 29. és 30-án Zomborban megtartotta a f. évi közgyűlést, mely alkalommal igen sikerült slójd-kiállítás rendezett azon kézimunkákból, melyeket a slójd tanfolyamon résztvevő tanítók készítettek. Végül jelenti, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter az elmúlt hónapban az 1907. évi XXVII. t. c. értelmében rendezendő tanítói fizetések kiegészítésére és korpótlékaira 1300, eddigelé összesen 100.329 kor. évi államsegélyt folyósított.

Sztankovits György kir. főmérnök az államépítészeti hivatal főnöke jelenti:

A törvényh. közutak és az azokon levő műtárgyak állapota kielégítő. A f. é. fentartási kavics szállítása folyamatban van, több utzakaszon befejeztetett, bizottságilag felülvizsgáltatott és átvétetett. Az általán terítéssel kapcsolatos hengerelési munkához szükséges kötő és fedő anyag szállítása házi kezelésben folyamatban volt. Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett utépítésekhez szükséges kőanyagok szállítása nagyrésze befejezéshez közeledik, kivéve a kossuthfalva-topolyai-mélykúti. és zsabalya-sajkásgyörgye-sajkásszentiványi szakaszon ahol a baracskaikőanyag szállítása részben Vismajor, a kissebes-maróthlak kavics elegendő készlet hiánya miatt késedelmet fog szenvedni, illetve f. é. szeptember végéig, a meddig a kedvezményes vasuti díjkedvezmény érvénye fennáll, nem lesz szállítható. Nehogy e miatt fennakadás álljon be, előterjesztés tétellett felső helyen az iránt, hogy a kedvezmény érvénye f. é. október végéig hosszabbítottassék meg s esetleg a még hiányzó kő- és kavicsanyag más bányákból szereztessék be.

Popovits Aurél kir. főügyészi helyettes jelenti, hogy a felügyelete alatt álló zombori kir. tszéki fogházban a rend és tisztaság példás; a felügyelet és biztonság kifogástalan, szokási eset nem fordult elő. Az egészségi állapot jó, az elmúlt hóban a fogház kórházában egy letartóztatott sem állott gyógykezelés alatt.

A fegyelem szigorú; a fegyelmi büntetés a m. hó folyamán úgy az őrség körében, mint a letartóztatottaknál nem szabott ki.

A zombori kir. törv. fogh.-ban a múlt hó folyamán 31 letartóztatott volt elhelyezve.

1 jogérvényesen elítélt elzárva — fogházra 10, börtönre 13, elítéletlen vizsg. fogoly 8.

H I R E K.

A porból.

1.

*Levelek hullását, esztendő mulását,
Fekete hajamnak őszbeborulását
Gondtalanul néztem.*

*Délibábos rónán álmodok kergetve,
Mások ültek bele kicsi örökömbe,
Másé lett kis fészkem.*

*Mig mások a földön kenyér után jártak,
Engem a magasba ragadtak a szárnyak,
Csillagok honába.*

*Büszke sas módjára nap tűzét szemlélni,
Senkitől sem függni, senkitől sem félni,
Volt a lelkem vágya.*

*Álázatos lenni — sohasem tanultam.
Koldus kilincselést megvettem, untam,
Kérni — sohasem kértem.*

*Emelt fejjel jártam mindig a világon
És nem vettem észre, hogy közben a lábam
Gázol a tüskében.*

*Én mindig azt hittem, hogy a csillagtábor
Csak én nekem ragyog, csak én nekem lángol
S csak nyulnom kell érte.*

*Vergődő szárnyamat túlerősnek hittem
S tévelygő hitemben semmire sem vittem,
Alig jut kenyérre.*

II.

*A földön vergődöm, vérző sebes lábbal,
Lelkem pedig fenn a csillagok közt jár.
Járja a világúrt sebes, futó szárnynyal,
Jtt lenn meg rám ragad, beszennyez a sár.
Ott fenn palotám van; száz szobám egy sorba,
Majladox előttem cifra ruhás szolgál,
Gyalog még a szobám földjére sem lépek...
Jdelenn meg majdnem alamizsnát kérek.*

*És ha kedvem támad egy rövid sétára,
Álomkirály lovait hozatom elő.
Beülök a legszebb, legfényesebb batárba
S csak rájuk kiáltok: gyi fakó, szellő!
Repülünk azután, hegyen völgyön által,
Yersenytt futtatok a fényes napsugárral,
Tündérek királyát vendégemül látom...
Jtt lenn meg alig van egy egész kabátom.*

Eichardt Károly.

Dr. Pávlóvits Simon adománya. Vármegyénk köziszeletben álló főorvosa, dr. Pávlóvits Simon 1000 koronát adományozott az orvosi nyugdíjalapra. A vasárnapi orvosi nagygyűlésen jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak a bőkezű adományért.

A Hadzsy-szobor leleplezése. A topolyai Hadzsy-szobor-bizottság legutóbbi ülésén véglegesen megállapította a f. hó 20-án délelőtt 11¹/₂ órakor megtartandó leleplezési ünnep sorrendjét, melyet egész terjedelmében közlünk:

1. Szózat. Enekl. a dalosegyesület.
  2. Ünnepi beszéd. Elmondja: Koch Bernát emlékbizottsági elnök.
  3. A szobor átvétele a helyi hatóság képviselő részéről.
  4. Dr. Balogh Ernő, országgyűlési képviselője beszéde.
  5. Az orvos-szövetség képviselőjének beszéde.
  6. Dr. Cziráky Gábor, tűzoltó főparancsnok beszéde.
  7. A szobor megkoszorúzása.
  8. Hymnus. Énekl. a dalos egyesület.
- A leleplezési ünnepet délután 2 órakor társas-ebéd követi. Ugy erre mint a leleplezési ünnepre ezuton is meghívja a boldogult tiszteelőit az emlékbizottság.
- A társas ebédre szóló jegyek Wilhelm Miksa könyvkereskedésében kaphatók.

— Ünnepeit iskolagazgató. Zsulyevits Ernőt, a zombori felső kereskedelmi iskola igazgatóját a napokban, abból az alkalomból, hogy az intézet 20 év óta áll fenn s az igazgató ugyanannyi idő alatt tölti be állását, meleg ovációban részesítették. A köztisztelőben álló, népszerű férfiut Propóky Imre tanár igen szép, eszme gazdag beszédben üdvözölte a tanári kar nevében. A beszéd alatt leleplezték az arcképet is. Az ünnepelthez Fernbach Károly főispán is hatásos beszédet intézett, melyben Zsulyevits kiváló érdemeire utalt.

Szóváltásból gyilkosság. Titelen f. hó 6-án éjjel — mint levelezőnk írja — Czivei Péter az utcán szóváltásba keveredett Takács Illés titeli lakossal; majd tetlegesség lett belőle, miközben Czivei Takácsot egy késsel úgy megszurta, hogy az szörnyet halt. A gyilkost a rendőrség elfogta.

Egy törvényszéki bíró felolvasása. Zsabalyai levelezőnk írja: Dr. Ernst Ödön ujvidéki törvényszéki bíró, aki Gabris Endre kir. járásbíró szabadságának tartamára a zsabalyai kir. járásbírósság vezetésével van megbízva, a múlt csütörtökön a »Zsabalyai Kaszinó Egyesület« helyiségében nagyszámú intelligens közönség jelenlétében »Bűn és bűnhődés« cím alatt felolvasást tartott. A felolvasásban a magyar büntető törvénykönyvet ismertette főbb vonásokban és felette érdekes epizódokat olvasott fel a női fegyházakról, egyes halálbüntetésekről stbről. A felolvasást zajos tapsal jutalmazták a jelenlevők.

Mérnöki kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter Szabó István okleveles gépészmérnököt fizetéstelen II. oszt. királyi ipari segédfelügyelővé nevezte ki, s szolgálatát végett a szabadkai iparfelügyelőhöz osztotta be.

Apa és fiu balesete. Adán a napokban Csikós Mihály ottani gazda és fia a szalmával megrakott szekérről egy fordulónál oly szerencsétlenül estek le, hogy mindkettő súlyosabb sérülést szenvedett.

Adóbeszedés és bankett. Kula község elöljárósága érte a módját, hogy miként kell az adókat beszedni. Intézkedésük alatt úgy folytak be az adók, mint a pelyva. Popp György kir. pénzügyigazgatónak annyira megtetszett ez, hogy az egész elöljáróságot megjutalmazásra ajánlotta a pénzügyminiszternek. Az utóbbi nyomban folyósított erre a célra 300 koronát. Az elöljáróság az összeget azonnal üdvös célra fordította. Bankettet rendezett a saját tiszteletére, melyen a tősztok árja magával sodorta az egész társaságot.

Házasságok. Dr. Stefanovits Demeter karlócai tanár eljegyezte Dimitrijevits Zorka kisasszonyt, Dimitrijevits Szvetozár ujvidéki gör. kel. plébános leányát.

Königsstättler Béla ujvidéki szeszgyáros eljegyezte Urbán Olga kisasszonyt, Urban Ignác ujvidéki könyvkereskedő bájos kedvességű leányát.

Dr. Könyö Antal mohácsi ügyvéd vasárnap tartotta esküvőjét Fehér Juliska kisasszonnyal Baján.

Bedő Kálmán magántisztviselő Beocsinból vasárnap vette feleségül Herzog Margit kisasszonyt Óbecsén.

Lederer Manó topolyai kereskedő nőül vette Vig Katica kisasszonyt Tornyospusztán.

Schneider Pál ujverbázi vendéglős eljegyezte Gerber Lóri kisasszonyt, Gerber Károly kulai szállodatulajdonos leányát.

Steinitz Benő Palánkáról eljegyezte Breszlauer Laura kisasszonyt ugyanonnan.

Dr. Bellák Gyula orvos eljegyezte Ofner Valika kisasszonyt, Ofner Adolf adai birtokos leányát.

Fischer Miksa csantavéri kereskedő e hó 15-én tartja esküvőjét Rein Juliska kisasszonnyal Kishegyesen.

Fizetésektelenség Jánoshalmán. Rubinfeld Ödön jánoshalmi kézműau kereskedő fizetésektelen lett. Harmincskétezer koronával tartozik, vagyona azonban csak 21,000 korona. A hitelezők csak abban az esetben egyezkednének, ha Rubinfeld jómódu nagybátyja kezességét vállalna. Ez azonban mítsem akar erről tudni.

Tűz Zsabalyán. Paucskí Triva, zsabalyai földmives cserépfedele házában folyó hó 5-én az éjjeli órákban tűz ütött ki, amely a tetőzetet és a melléképületet teljesen tönkretette. Keletkezésének oka ismeretlen. A ház nem volt biztosítva.

Fizetésektelenség Ujvidéken. Kovács S. ujvidéki divatárkereskedőről megirtuk, hogy fizetésektelen lett. A napokban egyezett ki hitelezőivel 5 százalékra.

A zsabalyai és titeli főszozolgabírói lakház. Ifj. Vojnits István alispán augusztus 28-án árlejtést tartott a zsabalyai főszozolgabírói laképület 5677 kor. 68 fillérel engedélyezett átalakítási és a titeli főszozolgabírósi épületek 5639 kor. 06 fillérel előirányzott javítási munkáira. Ajánlatot tettek és pedig a zsabalyai munkálatokra: Eidenmüller testvérek és Hartmann Jakob (Bulkesz) 5511 kor. 15, Lotz András (Oberbász) 5677 kor. 08 fillérel; a titeli munkálatokra pedig Dietrich Károly (Titel) 115%, Raich Keresztély (Titel) 5%, Kullmann Frigyes (Titel) 10% és Neujahr Vilmos (Titel) 6.75% engedménnyel. A zsabalyai munkálatokat Eidenmüller és tsa, a titelieket pedig Dietrich Károly nyerte el.

Csőd Ujvidéken. Barth Károly ujvidéki könyvkötő ellen elrendelték a csődöt. Dr. Baits Lázár a tömeggondnok.

A szabadkai honvédség köréből. A király *Vezér* Károly szabadkai honvéd huszárfőhadnagyot II. oszt. századossá léptette elő.

Az újvidéki izr. iskolaszék elnökévé a napokban dr. *Gal* Ödön ottani fiatal ügyvédet, az ügyvédi kar igen tekintélyes tagját választották meg.

Felakasztotta magát. Locshi Pál titeli lakos — mint levelezőnk írja — f. hó 4-én ismeretlen okból felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt.

Betörés egy pénztáratba. Káty községben f. hó 5-én reggel — mint levelezőnk írja — a szerb hitelszövetkezet helyiségébe betörték; de semmit se vittek el. Ugy látszik, hogy a betörőket a sűrűn cirkáló rendőr- és csendőrszolgálat zavarták meg.

A katymári izr. hitközség ünnepe. Szép ünnepélyt rendezett — mint nekünk írják — f. hó 2-án a katymári izr. hitközség abból az alkalomból, hogy egy ujonnan beszerzett *ihórád* adott át magasztos rendeltetésének. Az ünnepség *Stein* Vilmos hitközségi elnök házában kezdődött, hol a katymári hitközség összes tagjain kívül a madarasi, regőcei s több szomszédos helységek hitközségeinek képviselőitében számosan megjelentek, hogy — szokás szerint — a szentírás kezdő és végső szavait sajátkezűleg írassák be a felavatandó thórába. Ennek megtörténte után megindult a menet a bársonnyal és ezüsttel díszített thórá baldachin alatt vive a templomba, hol kezdetét vette a felavatási szertartás, melynek legkiemelkedőbb pontja az ez alkalomra meghívott *Rosenfeld* Henrik bajai h. rabbi fennen szárnyaló ünnepi beszéde, melyben a szentírás tanaihoz való ragaszkodásra, s ezek közül különösen az istenfélelem, jótékonyág és önuralom gyakorlására, mint az emberi erények legfőbbjeire buzdította hitsorsosait. Este 80 terítékű bankett volt, melyen a vidám hangulat a kora reggeli órákig tartotta együtt a résztvevőket.

Kutba esett fiu. A mult napokban — mint levelezőnk írja — *Masa* Péter tiszakálmánfalvi lakos Péter nevű 2 éves kis fia játszás közben az udvaron levő 4 1/2 öl mélységű kutba esett, a honnan szülei minden baj nélkül kihúzták. A gyermek életét a nagy szárazság mentette meg, amennyiben annak következtében a kutban levő víz a kis fiúnak csak derékig ért.

Szerencsétlenül járt kanász. Bátmonostoron e hó 5-én — mint levelezőnk írja — a legelőn a községi sertéskanok összeveszték. *Bükk* János kanász a sertéseket szét akarta választani miközben az egyik neki ugrott, jobb lábát fölhasította és oldalt lökte. *Bükk* látván, hogy a veszedelmes állat újból reá tör, felugrott és szúrta a bőszült kan fejére dobta, miáltal az irányt tévesztett s forogni kezdett. Így sikerült a szerencsétlenül járt kanásznak futás által a veszedelmes állattól megszabadulni. *Bükköt* még aznap a bajai közpórházba szállították.

A bajai munkásbiztosító pénztár főnállása veszelében forog, most a tagok létszáma nem üti meg a törvény által megkövetelt mennyiséget. A szabadkai pénztár már meg is indította a mozgalmát, hogy a bajait magába olvaszsa. A bajaiak azonban erőteljesen védekeznek ez ellen. Azt szeretnék elérni, hogy a *bács-mási* pénztár csatlakozzék hozzájuk. Csak hogy ez alighanem meddő kísérlet marad mert az almásiak meg fogják óvni önállóságukat.

Vizbe fult fiu. Óbecsén *Barna* János 11 éves fiu a csatornában való fürdőzés közben a vízbe fult. Holttestét még aznap megtalálták.

Cigányvirtus. *Ikity* Péter és *Kolompár* József bácsalmási cigányok megharagudtak *Balázs* János ottani lakosra, akit meglestek s úgy elvertek, hogy súlyos sérülésekkel nyomja az ágyát. A cigányok ellen megtették a feljelentést.

Villámcsapás. Katymáron a napokban *Nübel* József tanyáján lecsapott a villám. A szalmakazlak tüzet fogtak s leégtek. A kár 580 kor.

Elgázolt fiu. *Geiger* József madarasi lakos — mint levelezőnk írja — tulsebesen hajtott végig az utcán, miközben a lovak *Pürüczki* Márton nevű 4 éves fiut elgázolták. A gyermek súlyos sérüléseket szenvedett. *Geiger* ellen gondatlanság miatt megtették a feljelentést.

Tanyai iskola építés Zentán. A Magyarokanizsa határában létesítendő tanyai iskola felépítésére Zenta város tanácsa *Kalmár* Ernő zentai ácsmesternek adott megbízást 14.210 kor. 49 fillér összegért.

A czivakodás vége. Óbecsén a mult szerdán, reggeli órákban holtan hozták haza a tanyáról *Dzsigurszki* Milán Áczkov szerb gazdát.

Csakhamar elterjedt a hír, hogy rokona és szállási szomszédja *Dzsigurszky* Mító Risztin lőtte agyon. A két *Dzsigurszky*-család, bár közeli rokonságban vannak, rossz szomszédi viszonyban éltek. Folyton pörösködés volt közöttük és a legcsekélyebb ok elég volt arra, hogy egyik a másikat mezőrendőri kihágás címen perelje. Ez a folytonos kellemetlenkedés tetőfokát érte el szerdán, a mikor a haragosok egymásra törtek. A jószágoknak tilosban járásáért történt a véres eset. Künn a kukoricás földön pöröltek újra össze a szomszédok, a hol *Dzsigurszky* Mító fegyverrel, a fia vasvillával támadt *Dzsigurszky* Milánra, a kit azután a puska lövés úgy talált, hogy nyomban összeesett s mire kocsira tették, eszméletét veszítette és még a városba sem értek, már halott volt. Az orvos csak a halált állapíthatta meg. A csendőrség a gyilkosokat letartóztatta.

Előadás a végrehajtási novelláról. Dr. *Fischhoff* Zsigmond bajai ügyvéd a napokban előadást tartott az ottani kereskedelmi kaszinóban a végrehajtási novelláról. A nagyszámu kereskedők és iparosok figyelemmel hallgatták a jeles előadónak a kérdés minden részletét felölő szakszerű s érdekes fejtegetéseit.

A baja-gombosi vasut. A baja-bezdán-zombor-apatin-gombosi h. é. vasut engedélyező tárgyalását augusztus 28-án tartották meg a kereskedelemügyi minisztériumban. A vonal a baja-zombor-újvidéki h. é. vasut 4-ik kilométerénél fekvő Bajaszállásváros megállóhelyből ágazik ki, felhasználja a meglévő baja-bajaszállásvárosi vonalrészét, azután délnek fordulva a Duna és a korábban említett h. é. vasut között haladva, Zombor állomáshoz csatlakozik. Innét indul ki a vonatnak zombor-apatin-gombosi része, mely a gombosi Dunahid építésével kapcsolatban tervezett új gombosi állomásban ér véget. A vonatok óránkénti legnagyobb sebessége 40 km.-ben állapított meg. A vonal mentén a következő állomások létesítendők:

I. A baja-bezdán-zombori vonalon: *Vodica* állomás 200 m. h., *Bátmonostor* állomás 250 m. h., *Nagybaracska* keresztező állomás 365 m. h., *Csátalja* állomás 250 m. h., *Dávod* állomás 250 m. h., *Küllöd* állomás 250 m. h., *Bezdán* keresztező állomás 365 m. h., *Monostorszeg* állomás 250 m. h., *Vámosizsállás* állomás 200 m. h.

II. A zombor-apatin-szond-gombosi vonalon: *Sikara* megállóhely, *Károlyszállás* állomás 200 m. h., *Bácskertes* keresztező állomás 365 m. h., *Apatin* vízálló 395 m. h., *Apatin* gyártelep állomás 200 m. h., *Szilágyi* állomás 250 m. h., *Apatin* állomásból kiágazólag a *Dunapart* átrakó vágány építendő. A h. é. vasut üzemének kezelését a m. kir. államvasutakra kívánják bízni. A forgalom lebonyolítását akként tervezik, hogy a személyforgalom a teheráruforgalomtól elkülönítessék. A vonal hivatva van az érintett népes és jómódú községek forgalmát a fővonalakra terelni. A vasut építési tőkéjét 10.076.000, vagyis pályakilométerenként kerekén 113.100 koronával hozta javaslatba az engedélyező bizottság. Az építési tőkének törzsrészvényekben fedezendő 35 százalékából, vagyis 3.526.000 koronából hozzájárulásokkal eddig 1.520.000 korona van biztosítva, a hiányzó 2.006.600 korona összeget (az építési tőkének mintegy 20 százalékát) államsegély és postaválság címen kérik az előengedélyesek: *Gfrerer*, *Schoch* és *Grossmann* építő-vállalkozók.

A bácsborsódi templom ügyében a bajai *F. Ujság*, illetékes helyről, helyreigazítás képpen ezt közli:

Kétféle tévedés van a hirben; az egyik állítás jogilag is lehetetlen; tudniillik, hogy egy templom eladathassék, illetve rá árverés elrendeltessék, privát egyén adóságai miatt A másik tévedés pedig az hogy *Latinovits* Istvánnak ingatlana avagy temploma volna. Az egész család, mint olyan, a bács-borsódi katolikus templom kegyura, a többi és pedig a katymári bács-madarasi, ezelőtt még a kunbajai templomoknak és egy kápolnának csak a család egy ágazata a kegyura, *Latinovits* István nélkül. A családnak ez az ágazata a valamikor 64000 katasztrális hold földnek jórészét ma is tulajdonul bírja és pedi majdnem teher nélkül. Szorgalmával takarékosságával értékesíti és gyarapítja, ami különben is kötelesség oly vagonnal, amit a család ősei a zentai nagy útközésben (1697-ben) tanusított vitéségük elismeréséül kaptak királyi donációban. Amaz említett *Latinovits* István egy távoli ágazatnak a sarja, akinek egy talpalatnyi földje sincs, annál kevésbé temploma. A téves hír a következőképp származhatott: Valamikor a család ugyancsak a bácsborsódi katolikus templom és paplak föntartása végett a közös birtokból egy 27—30 holdnyi részt kihasított, hozzácsatolván egy kocsma jövedelmét és még néhány kisebb-nagyobb feudális alapu jövedelmet. Ezekben a közös ingatlanokban volt *Latinovits* Istvánnak körülbelül 360/6—7 része. Erre a hányadrésze

csinálhatott *Latinovits* István adósságot és erre a részre kérhette a hitelezője az árverést. A bíróság a helyrajzszám kijelölésekor, amely helyrajzszám alatt a templom is szerepel, közelebről meg nem vizsgálván, tévedésből foglalták bele a templomot az árverésbe. Amit azután az igazi kegyurak észrevén, a tévedés föltüntetése révén kérték az árverés fölfüggesztését.

KÖZGAZDASÁG.

A jánoshalmi gyümölcs Németországban.

Az *Omge* hivatalos lapjában ezt az érdekes dolgot írja egy berlini hazánkfia:

Egyik németországi ismerősömmel eszmecséret folytattam a magyarországi viszonyokról, miközben a fejét csóválta és megjegyezte, hogy nagyon nehéz a mi monarchiánkban eligazodni s ő ezentul inkább Rotterdamból vásárol almát, vagy pedig *Jánoshalmáról*.

Jánoshalma! Nem első ízben hallok ezt a nevet. Már tavaly mondotta nekem a Magyar Élelmiszerszállító Részvénytársaság boldogult berlini megbízottja, *Richtzeit* *Salamon*, hogy amit *Jánoshalmáról* kapnak, az mindig prima áru s a jánoshalmiakkal nincs soha semmi baj. Ugy emlékezem, hogy vásárcsarnoki elárúsítóktól is halottam itt Berlinben a jánoshalmi gyümölcs jószágát dicsérni. Minap meg az államsegély nélkül dolgozó *Germania* *Hungaria* forgalmi társaság főügyvivője beszélt *Jánoshalmáról*, mint tiszteltreméltó kivételről, ahonnet mindig megbízható, jó áru érkezik. Resteltem elárulni, hogy nem tudom: merre van ez a híres *Jánoshalma*?)

Ismerek többrendbéli szent Jánosokat, *Jánosdát*, *Jánosfalut*, *Jánosfalvát*, *Jánosföldet*, *Jánosházát*, *Jánoshidat*, *Jánosit*, *Jánosmajort*, *Jánostelet*ket stb., de *Jánoshalmát* nem tudom hol van. Kerestem térképeken, a *Ritter-féle Geographisch-Statistisches Lexikon*kon; sehol semmi nyoma. Lehet, hogy a Helységnevtár új kiadásában már benne van, de az itt nem kapható. Másokra kell tehát bíznom, hogy *Jánoshalmát* fölfedezzék. *Jan*-*kovácz* község magyarosította volna meg a nevet?

Mindenesetre föl kell fedezni valahol a Bácskában s meg kell nézni: mit csinálnak azok a derék jánoshalmiak, talán bizony szövetkezetet, hogy ilyen nagy a Becsületük Berlinben? Mert amit a jánoshalmiak csinálnak, mások is csinálhatják s ha a magyar gyümölcs- és zöldség-exportnak néhány olyan góca lesz, mint *Jánoshalma*, akkor nem vetek neki huszonöt esztendő, még föl is lendül a kivitelünk s úgy megadózthatjuk a németet, aki a jó árut jól megfizeti, hogy utóbb még pénze is lesz a magyar gazdának.

*) Szomorú, hogy egy ily nagy, virágzó község ismeretlen. A szerk.

A bácsalmási őszi vásárt e hó 14-én tartják meg. Vészmentes helyekről mindennemű jószág fölhajtható.

Vásártartások iránti kérelmek. *Kiskér*, *Bajsa* és *Pinczéd* községek kérvényt intéztek a kereskedelmi miniszterhez, hogy hetivásárjaikon engedje meg az állatfölhajtást. Mindhárom kérelmet a vármegye és a gazdasági egylet pártolólag terjesztették föl.

A Bácsmegeyi Űgetőversenyegyletnek a vármegye 2000 korona segélyt szavazott meg.

Tápszabványok szénahiányban szenvedő gazdaságok részére. Sok gazdaságban nem termett elegendő szalastakarmány s így vásárolt abraktakarmánnyal kell pótolni a hiányt. Bizonyára sok gazda áll azon problema előtt, hogy teheneit és ökreit tisztán abraktakarmány, törek és szalmával kell kitelletnie. Számukra állított össze az *N.* és *J. L.* néhány tápszabványt, melyek a kellő tápanyagot biztosítják a takarmányozandó állatoknak:

Ókrök (esetleg 2 éven felüli tinók, meddő üszök) részére (1000 kg. élősulyra):

1. 2 kg. repcepogácsa, 1 kg. melasse, 5 kg. törek, 15 kg. tak. szalma; tartalmaz 5.9 kg. keményítőértékben 0.62 fehérjét.

2. 0.75 kg. babdara, 1 kg. gabonadara, 1 kg. lenmagpogácsa, törek és szalma, mint előbb; tartalmaz 6 kg. keményítőértékben 0.63 kg. fehérjét.

3. 2 kg. napraforgópogácsa, 3 kg. melasse, törek és szalma, mint előbb; tartalmaz 6.23 kg. keményítőértékben 0.85 fehérjét.

Fejőstehenek részére (ha a napi tejhozam egyedenként csak 1—3 liter, 1000 kg. élősulyra; 1. 1.5 kg. lenmagpogácsa, 1.5 kg. korpá, 2 kg. szárított kukoricamoslék, törek és szalma, mint előbbi; 20—25 kg. répa, vagy 6—10 kg. burgonya; tartalmaz 8.5 kg. keményítőértékben 1 kg. fehérjét.

2. Ha a napi tejhozam naponta és egyedenként 5—6 liter: 3 kg. napraforgómagpogácsa, 2 kg. gabonadara, 2 kg. melasse, vizenyóstakarmány, törek, szalma, mint előbb; tartalmaz 10 kg. keményítőértékben 1.3 fehérjét.

3. Ha a napi tejhozam naponta és egyedenként 8—10 liter: 3 kg. lenmagpogácsa, 3 kg. korpá, 2 kg. szárított sörtörköly, 2 kg. malátacsira, vizenyős-takarmány, törek, szalma, mint előbb; tartalmaz 11 kg. keményítőértékben, benne 1.8 fehérjét.

Vajtermelő gazdaságoknak a korpát vagy napraforgómagpogácsát nem lesz célszerű kihagyni, mert különben a bő szalmaetetés esetleg vajhibát (faggyus vaj) idéz elő.

»Alföldi Gazda« címen Szegeden havonta kétszer megjelenő mezőgazdasági irányú lap indult meg a napokban. Szerkesztője dr. Bodor Antal, aki a mezőgazdaság terén már eddig is eredményes munkásságot fejtett ki. Az első szám, mely minden kérdést felölel, ami gazdáinkat érdeklí, ügyes, avatott szerkesztésre vall. A lap előfizetési ára évente 4 korona.

Balaton főszolgabíró előterjesztése.
Dr. Balaton Gyula főszolgabíró igen üdvös előterjesztést tett a Bácsme gyei Gazdasági Egyletnél. Azt javasolta, hogy hasson oda az intéző köröknél, hogy a *kukoricatörésre* szabadságot a katonákat és a besorozott ujoncok behívását halasztásuk el akkora, amikor ezt a munkát már befejezték. Az előterjesztés *Julius 10-ikéről*, tehát idejekorán kelt, az előkészítésével azonban nem igen siettek, mert csak most, midőn már idejét multá, foglalkoznak vele.

Az újvidéki szappangyár részvétele állami szállításban. Az állami vasgyárak központi igazgatósága versenytárgyalást hirdetett különféle olajokra és szappanokra. Az ajánlattevők közt van az *Újvidéki szappangyár r. t.* is, mely eme ajánlatokat tette: Kenőszappant Zólyombrezóra 46.50 kor., színszappant Diógyőre 63. 50., színfaggyut Budapestre 91 kor., Diógyőre 93 kor., Zólyombrezóra 94 kor., Kudsirra 94 kor., Vajdahunyadra 93 kor., faggyugyertyát Budapestre 101 kor., fekete kenőszappant Budapestre 89 koronáért.

Szerkesztői üzenetek.

T. Jánoshalma. Az a közgazdasági tudósítás nem Jánoshalmáról való. A község neve tévedésből került oda.

K. J., Czirkovenicza. A legközelebbi számban sorra kerül.

Dr. K. S., Újvidék. Az uton kallódhatott el. Pótoltuk.

Dr. G. I., Karánsebes. Intézkedtünk.

W. B-t. Hasonló esetben tessék közvetlenül az illető főszolgabírói hivatalhoz fordulni. Ha az aktát maga a főszolgabíró intézi el, akkor nyugodt lehet aziránt, hogy minden jelenségnek alapos mérlegelése után fogja a döntést a legrövidebb idő alatt meghozni.

D. H. Zenta. A végrehajtási novella tudnivaló itt a legalaposabban és a kereskedők és iparosok érdekeinek mérlegelésével.

Dr. Pataj Sándor Zombori ügyvéd ismerteti a napokban kiadott füzetében, mely mindössze 20 fillérbe kerül s a szerzőnél megrendelhető.

B. K. Zombor. A szemző család tagjai közül orsz. képviselők voltak: Sz. Mátyás, Sz. János, Sz. Nándor, Sz. István, Sz. Gyula.

»Majd ha föltámadunk.« Majd akkor leközöljük. Egyelőre a papirkosárba dobtuk.

G. H. -a. Annak a lapnak az üzeneteit kár szentírásnak venni. Azok a jó urak is vizet prédikálnak és bort isznak. Minden attól függ, hogy hol és milyen környezetben történik a dolog.

gr. Zombor. Az őszi divat homlokterében a testhez álló, egybeszabott (princesz) ruhák állnak. Különösen pedig a magasabb és fess testalkatu hölgyeket.

T. S.-r. Mihelyt beérkeznek, azonnal továbbítjuk.

3594/kg. 908.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásba kebelezett **Sajkáslak** községben üresedésben levő **irnok végrehajtói állásra** pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket kereszt levele kapcsán hozzám f. é. **október hó 2-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 600 kor. fizetés, évi 120 kor. lakpénz és a végrehajtási illeték.

Titel, 1908. szeptember hó 2-án.

Szemző János

2—1

főszolgabíró.

2703/1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságától nyert felhatalmazás folytán **Dávod község utcai és közterei szabályozására** vonatkozó műszaki munkálatok elkészítésére pályázatot hirdetek.

Pályázók ajánlataikat hivatalos helyiségben folyó évi **szeptember 25-ig** d. e. 10 óráig szóval vagy írásban előterjeszhetik.

Baja, 1908. augusztus 24.

Mentényi Sándor

főszolgabíró.

Eladó

fűszerkereskedés.

Egy régi, jól bevezetett

fűszer- és vegyeskereskedés

átadó.

Nagyobb tőke szükséges.

Bővebbet

Marberger L. József-nél

Titelen.

2—2

Kezelés előtt!

Kiefer János

fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősbítés.

Kezelés után!

! Ovónő ! keresztetik !

A cserenkai Magyar iskola- és óvodaegylet elnöksége pályázatot hirdet okleveles protestáns, hajadon

óvónői állásra.

Fizetése 800 korona, két szobás lakás, melynek egyikét az egyesület fűteti.

Férjhezmenetel esetén tartozik állását elhagyni. 2—2

Határidő: **1908. szeptember 20.**

Kérvények a fenti elnökséghez intézendők.

Csemege szőlőt

5 kilos postakosarakban, válogatott fajokból **1 frt 40** krért bérmentve szállít

Kertész Miklós

4—2

Debreczen.

Kosár

nagyobb mennyiségben jutányos áron eladó.

Kosárfonó Szövetkezetnél

3—2

Óbecsén.

216/1908.

Pályázati hirdetmény.

Zsablya községben üresedésben levő és 1000 korona fizetéssel javadalmazott községi

II. irnoki állásra

kiírt pályázat eredménytelen maradván, arra újból pályázatot hirdetek s felhívom az ezt elnyerni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelendő és a szerb nyelv beírását igazoló pályázati kérvényeket folyó évi **október hó 20-áig** annál is inkább nyujtsák be hivatalomhoz, mert az azontul beérkezőket figyelembe nem veszem.

Zsablya, 1908. évi augusztus hó 28-án.

Dr. Széchényi Tamás

főszolgabíró.

3—2

3605. sz.
kig. 1908.

Árlejtési hirdetmény.

Temerin nagyközség (Bácsbodrog vármegye) hivatalos helyiségeinek 1908/1909-iki téli idényen át teljesítendő fűtetéséhez szükséges

fűtő anyagnak

zárt ajánlatu versenytárgyalás és nyilvános szóbeli árlejtés útján való biztosításához, illetve szállításához:

1. Temerin község udvarán a két végén kereszt hasábokkal ellátottan 2 méter magasságban összerakva szállítandó **200 m.³ tölgyfa** és **400 mm. I-ső osztályu darabos fűtő szén** a temerini vasuti állomáson átveve.

2. A szállítandó hasábfáknak és fűtőszénnek **Magyarországból kell származnia** és származása a 83.000/1907. B. M.-rendeletben foglalt rendelkezésekhez képest igazolandó lesz.

3. A szállítandó tűzifának legalább is két éves vágatásu és elsőrendü kifogástalan egy méteres hosszúságu hasábokból kell állania és azoknak kifogástalan tömörséggel kell az átadás színhelyén összerakva lenniök, ugyszintén a fűtőszén I-ső osztályu darabos, érett és pornélkülinek kell lennie.

4. A szállítás biztosítása nyilvános szóbeli árlejtés útján, avagy zárt ajánlatu biztosítás útján fog eszközöltetni.

5. A zárt ajánlatok az árlejtés megkezdése előtt a hasábfára nézve 200 korona, a fűtőszénre nézve pedig 100 korona óvadékkal ellátva nyújtandók be Temerin község előjáróságánál, míg ezen óvadékok vállalkozni óhajtok részéről az árlejtés megkezdése előtt lesz az árlejtés előjáróságánál leteendő.

6. Az árlejtésnek határideje 1908. évi **október hó 5-ik** napjának d. u. 3 órája. Színhelye: Temerin község háza.

7. A tűzifát és szenet tartozik a vállalkozó 1908. évi október hó 31-ig átvehető állapotban az I. pontban körülírt módon a fát kifogástalan tömörséggel összerakva a község háza udvarába saját költségén beszállítani, a fűtőszén pedig a temerini vasuti állomáson átmérve Temerin község előjáróságának átadni. Az átvételnél korhadt hasábok, vagy igen csomós főkék elfogadtatni nem fognak és ha a fa összerakásánál a hasábok között feltűnő ürességek mutatkoznak az átvétel vállalkozó terhére, kárára, veszélyére és számlájára az átvételt teljesítő által fog kifogástalan alakban újból összeraktatni, mely költségek a vállalati árból le fognak vonatni, ugyszintén a fűtőszénnél a nem megfelelő darabos, éretlen és köves szén kiselejteztetik és át nem vétetik.

8. A szállítás elmulasztása vagy a fának, illetve szénnek visszautasítása esetére szabadságában álland a községnek a szerződést tetteg hatályon kívül helyezni, vagyis a vállalkozót a vállalattól elmozdítottak kijelenteni, és egyszersmind a vállalkozó kárára és veszélyére, de nem egyszersmind előnyére, vagy új árlejtést tartani, vagy a szállítást bármely más módon is biztosítani, mely nem remélt esetben vállalkozó óvadékát elveszti és az a község szegény-alapja javára fog fordíttatni.

9. Ezen feltételekben foglalt kötelezettségek biztosítása végett tartozik vállalkozó készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a fának 200 koronát, a szénnek 100 koronát a községi házipénztárnál biztosítékul letétbe helyezni, mely biztosíték a szerződésben foglalt kötelezettségek teljesítéséig ott kamat nélkül letétként fog kezeltetni és vállalkozónak csakis a szállítás kifogástalan és szerződés szerü teljesítése után fog visszautaltatni.

10. A szállítmány átvétele a községi bíró, jegyző és pénztárnok által fog eszközöltetni.

11. A szállítmány átvételénél netalán mutatkozó nézeteltérés esetén egy a községi bíró elnöklete alatt tartandó négy tagu szakértőbizottság fog jog és végérvényesen dönteni, amely bizottságnak határozata mindkét félre nézve kötelező.

Ha a bizottság határozata a község javára dölne el, az átvétel megtagadottnak tekintetik és vállalkozó a vállalattól elmozdítottak fog kijelentetni.

Míg ellenben, ha a bizottság a vállalkozó javára fog dönteni, avagy, ha a szállítmány már az átvételi bizottság részéről kifogástalannak találva átvétetni fog; a vállalati, illetve a vételár a község házipénztárából vállalkozó szabályszerű bélyeggel ellátott nyugtájára 1909. évi január hó 1-én kifizettetik.

12. Az árlejtési jegyzőkönyv, az árlejtési feltételek és a szerződés bélyegei, valamint a vállalati szerződés irásba foglalási költségei a vállalkozó által lesznek beszerzendők, illetve fizetendők.

13. Jelen jogügyletből támadó bármily vitás kérdésnek elintézésére egyébként és per esetén a sommás perért és az ujvidéki kir. járásbírósiág illetékessége köttetik ki.

14. Szükség esetén köteles lesz a vállalkozó a szerződésben megállapított árért a fennen megállapított 200 m.³ tűzifát és 400 mm. szénen kívül még netalán szükséglenő nagyobb mennyiségü tűzifát és szenet is szállítani, mely esetben vele a rendelkezés legfeljebb 1908. évi október hó 20-ik napjáig közlendő lesz.

15. Az ezen árlejtési feltételek alapján kötendő szerződés vállalkozóra nézve aláírás után azonnal, a községre nézve pedig csakis jóváhagyás után bir kötelező erővel.

Miért is vállalkozni szándékozók által ezen árlejtési feltételek annak igazolásául és elismeréséül, hogy tudomással birnak arról, hogy mire mily módon és illetve vállalkoznak, az árlejtés megkezdése előtt aláírandó lesz.

Temerin, 1908. évi szeptember hó 6-án.

Vermes Vince,
jegyző.

Bujdosó Pál,
bíró.

HIVATALOS

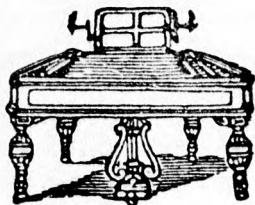
bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjuványosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 17. sz.
A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítója.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

HANGSZEREK.

KUDLIK ÁDÁM hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.)
Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaid, hegedük, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos áráért.

Tisztelettel
Kudlik Ádám.

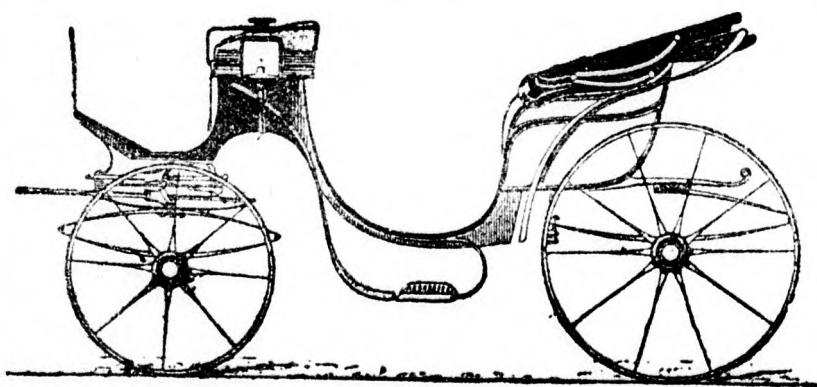

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ez előtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint kulcsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek. **Képes árjegyzék ingyen.**
Átalakításokat jutányosan készítek.

Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY
községi tanító.
ZENTA.

„A ZSIDÓ“

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ“ című könyvét, melyet a „Bácsmegeye“ is ismertetett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

Boros hordók,

néhányszor használva, minden nagyságban kaphatók, 3—4 kracárjával literenkint **Schmidt János** hordókereskedőnél, **Bácsfeketehegyen.** Állandóan nagy raktár. — Ugyanitt egy billiárdasztal is eladó. 20—18

Freystädtler Flóra emlékiratai!

Életem

Szerelmeim Szenvedéseim

Irta: **Báró Splényné Freystädtler Flóra.**

Az ismert budapesti milliósosleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették. A szerző arcképével díszített kötetet **2 K-ért** küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel **2 korona 50 fillér.**

Makulatura.

Jó minőségű ujságpapiros

100 klgrként 10 korona
ab Budapest.

Cim a kiadóhivatalban: **Teréz-körut 2.**

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal.